

Aannamebeleid Prodas

Voor het vaststellen van het beleid betreffende toelating, verwijdering en schorsing van leerlingen is gebruik gemaakt van de info van de VBKO van april 2003: "Toelating, verwijdering en schorsing van leerlingen."

Ouders hebben de mogelijkheid voor hun kinderen tussen verschillende scholen te kiezen en zij maken die keuze vaak welbewust. Daarbij kunnen zich situaties voordoen waarbij de school de keuze van de ouders niet honoreert en een aangemelde leerling niet toelaat of, in het geval van het SBO, niet kan toelaten. Dat kan aanleiding zijn tot heftige conflicten die soms zelfs voor de rechter worden uitgevochten.

Soms ook ziet het bestuur zich genoodzaakt een leerling te schorsen en/of van school te verwijderen. Schorsing is aan de orde wanneer het schoolbestuur of de directie bij ernstig wangedrag van een leerling direct moet optreden en er tijd nodig is voor het zoeken naar een oplossing. Ernstig wangedrag kan bijvoorbeeld mishandeling zijn, diefstal of het herhaald negeren van schoolregels.

Verwijdering is een maatregel die genomen wordt als het bestuur concludeert dat het wangedrag dusdanig ernstig is dat de relatie tussen school en leerling (ouders) onherstelbaar verstoord is. Een beslissing tot niet toelaten, schorsing of verwijdering moet met de uiterste zorgvuldigheid worden genomen.

Wettelijke bepalingen voor het toelaten van leerlingen

De Wet op het primair onderwijs bevat drie artikelen die uitspraken doen over toelating en verwijdering van leerlingen in die onderwijssector. Het zijn artikel 40, 58 en 63.

Artikel 40 Toelating en verwijdering van leerlingen

1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating tot de school is niet afhankelijk van het houden van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 1b van de Vreemdelingenwet. De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders. Overeenkomsten waarbij ouders worden verplicht tot het betalen van een geldelijke bijdrage zijn nietig, behoudens zover zij na toelating van de leerling tot de school schriftelijk zijn aangegaan en in het betreffende schriftelijke stuk aan de ouders kenbaar is gemaakt dat het een vrijwillige bijdrage betreft waarvoor de overeenkomst niet behoeft te worden aangegaan, doch waarvoor geldt dat na de ondertekening wel een verplichting tot betaling van de overeengekomen bijdrage bestaat. Zodanige overeenkomsten zijn evenzeer nietig indien deze niet hebben voorzien in de vermelding dat de ouders de mogelijkheid hebben er voor te kiezen om de overeenkomst slechts voor bepaalde voorzieningen aan te gaan en ten behoeve daarvan niet een specificatie voor de te onderscheiden voorzieningen in de overeenkomst is opgenomen.

Zodanige overeenkomsten zijn voorts nietig indien ten aanzien daarvan geen reductie- en kwijtscheldingsregeling geldt en de inhoud van die regeling niet in de overeenkomst is opgenomen. Een overeenkomst wordt telkens voor de periode van een schooljaar aangegaan.

2. Toelating van leerlingen afkomstig van een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, alsmede overgang van een leerling naar een dergelijke school of instelling, vindt slechts plaats in overeenstemming met de ouders.
3. Een leerling wordt niet toegelaten tot een speciale school voor basisonderwijs dan nadat de permanente commissie leerlingenzorg van het samenwerkingsverband waarvan de speciale school voor basisonderwijs deel uitmaakt, heeft bepaald dat plaatsing van de leerling op een zodanige school noodzakelijk is.
4. De toelating tot een speciale school voor basisonderwijs wordt niet geweigerd op de grond dat de leerling niet is aangewezen op het onderwijs van een speciale school voor basisonderwijs, indien de permanente commissie leerlingenzorg van het samenwerkingsverband waaraan de speciale school voor basisonderwijs deelneemt heeft bepaald dat plaatsing van de leerling op een speciale school voor basisonderwijs noodzakelijk is. De toelating van een leerling van een basisschool tot een speciale school voor basisonderwijs van het samenwerkingsverband waaraan de basisschool deelneemt wordt voorts niet geweigerd op denominatieve gronden, tenzij de ouders van de leerling weigeren te verklaren dat zij de grondslag van het onderwijs van de school zullen respecteren.
5. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school, een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs bereid is de leerling toe te laten.
6. Indien aantoonbaar gedurende acht weken zonder succes is gezocht naar een zodanige school of instelling waarnaar kan worden verwezen, kan in afwijking van de vorige volzin tot definitieve verwijdering worden overgegaan. Indien tegen de beslissing bedoeld in het eerste lid bezwaar is gemaakt beslist het bevoegd gezag in afwijking van artikel 7: 10 van de Algemene wet bestuursrecht binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Artikel 40a Te verstrekken gegevens bij toelating

1. Onverminderd bij algemene maatregel van bestuur gegeven voorschriften met betrekking tot de in- en uitschrijving van leerlingen, vindt toelating van een leerling als bedoeld in artikel 40 slechts plaats nadat de ouders de gegevens betreffende de geslachtsnaam, de voorletters, de geboortedatum, het geslacht en het persoonsgebonden nummer van de leerling hebben overlegd. Indien de ouders aannemelijk maken dat zij geen persoonsgebonden nummer (sofinummer) van de leerling kunnen overleggen, vindt de toelating plaats met inachtneming van het derde lid.
2. De in het eerste lid bedoelde gegevens worden overlegd door middel van een van overheidswege verstrekt document dan wel een door een andere school of een school voor ander onderwijs verstrekt bewijs van uitschrijving, waarin de desbetreffende gegevens zijn opgenomen.
3. Indien de ouders aannemelijk maken dat zij geen persoonsgebonden nummer van de leerling kunnen overleggen meldt het bevoegd gezag binnen twee weken na het besluit tot toelating aan de Informatie Beheer Groep de beschikbare gegevens van de leerling, bedoeld in het eerste lid alsmede zijn adres en woonplaats.
4. De Informatie Beheer Groep verstrekt binnen acht weken na ontvangst van de melding, bedoeld in het derde lid, aan het bevoegd gezag het sociaal-fiscaal nummer van de leerling, dan wel indien is gebleken dat hem niet van overheidswege een sociaal-fiscaal nummer is verstrekt, het onderwijsnummer van de leerling. Het onderwijsnummer is een door de Informatie Beheer Groep uitgegeven en aan de leerling toegekend persoonsgebonden nummer.
5. Het bevoegd gezag neemt de in het eerste lid bedoelde gegevens op in de leerlingenadministratie van de school. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald welke andere gegevens in de leerlingenadministratie worden opgenomen. Indien aan een leerling een onderwijsnummer is toegekend en het bevoegd gezag de beschikking krijgt over zijn sociaal-fiscaal nummer, neemt het bevoegd gezag dit sociaal-fiscaal nummer terstond als persoonsgebonden nummer op in de leerlingenadministratie van de school in plaats van het onderwijsnummer. Het bevoegd gezag meldt deze wijziging binnen twee weken aan de Informatie Beheer Groep onder opgave van het sociaal-fiscaal nummer en het onderwijsnummer van de leerling.

Artikel 58 Geen weigering toelating op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing

1. Indien binnen redelijke afstand (2 km.) van de woning van de leerling geen gelegenheid bestaat tot het volgen van openbaar onderwijs, mag de toelating tot de school niet worden geweigerd op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing. Het voorgaande is niet van toepassing indien de school uitsluitend is bestemd voor interne leerlingen.
2. Leerlingen die ingevolge het eerste lid zijn toegelaten, kunnen niet worden verplicht godsdienstsonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs te volgen.

Artikel 63 Besluiten bijzonder onderwijs inzake toelating en verwijdering en bezwaarprocedure

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijderd, maakt het het besluit daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, bekend door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het tweede lid, eerste volzin, vermeld.

Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikel beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk, met dien verstande dat de beslissing over de toelating van een leerling voor wie een leerling-gebonden budget beschikbaar is uiterlijk drie maanden na ontvangst van het verzoek wordt genomen.

2. Binnen zes weken na de bekendmaking, bedoeld in het eerste lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk bezwaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Uit de artikelen kan men het volgende concluderen. Anders dan het openbaar onderwijs, dat in principe toegankelijk is voor alle kinderen zonder onderscheid naar godsdienst of levensbeschouwing (artikel 46 lid 2), heeft het bijzonder onderwijs het recht om toelatingsbeleid te voeren. Daarbij kan het schoolbestuur godsdienstige of levensbeschouwelijke criteria hanteren maar het hoeft zich daar niet toe te beperken. Ook andere gronden kunnen rechtvaardigen een leerling die zich heeft aangemeld niet toe te laten tot de school.

Aan welke eisen moet het toelatingsbeleid voldoen? De praktijk:

Bij de aanmelding van een leerling is er in principe sprake van een situatie van vraag en aanbod: de ouders bepalen hun keuze voor een school, de directeur van de school heeft de vrijheid deze keuze al dan niet in te willigen door de leerling toe te laten. In het onderwijs heeft die vraag- en aanbodsituatie echter een heel eigen karakter.

De keuzevrijheid van de ouders is een belangrijk uitgangspunt. Zij zoeken immers naar een school die het beste aansluit bij hun eigen opvattingen en ideeën over goed onderwijs en die zij het beste vinden aansluiten bij aard en karakter van hun kind. Dat betreft niet alleen de godsdienstige of levensbeschouwelijke uitgangspunten van het onderwijsaanbod maar ook zaken als pedagogische en didactische opvattingen die aan het onderwijs ten grondslag liggen. De ene school is de andere niet, scholen hebben een meer of minder duidelijk profiel.

Het zijn deze wensen van de ouders die ten grondslag liggen aan de door de wetgever vastgelegde vrijheid van onderwijs (artikel 23 van de Grondwet). Het bijzonder onderwijs vindt zijn basis in deze vrijheid van onderwijs. Daarom mag van het bijzonder onderwijs verwacht worden dat het uiterst zorgvuldig omgaat met de voorkeur die de ouders uitspreken. Dat betekent dat het niet honoreren van deze keuze tot een minimum beperkt moet worden.

Van het schoolbestuur en van de individuele scholen mag men verwachten dat toelatingsbeleid wordt geformuleerd dat zowel procedureel als inhoudelijk aan dit uitgangspunt recht doet. Op basis van dit beleid moet het schoolbestuur en de schooldirecteur beslissingen kunnen nemen die een eventuele rechterlijke toetsing kunnen doorstaan.

De rechter toetst een concrete bestuursbeslissing om een aangemeld kind niet toe te laten slechts marginaal. Dat wil zeggen dat hij slechts oordeelt of het bestuur in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen en of procedures correct zijn toegepast. De toetsing geschiedt in twee stappen. Allereerst gaat het om het toelatingsbeleid zelf. De rechter oordeelt of het bestuur in redelijkheid tot dit beleid heeft kunnen komen.

Het beleid mag niet in strijd zijn met de wet. Daarnaast moet het beleid consistent en kenbaar zijn. Dit houdt in dat het beleid is vastgelegd aan de hand van duidelijke en relevante criteria en voor ouders toegankelijk is, bijvoorbeeld door vermelding in de schoolgids. Het toelatings-beleid kan dus per school verschillen. De tweede stap is toetsing van het bestuursbesluit in het concrete geval. Het bestuur mag niet, zonder oog te hebben voor de specifieke kenmerken van het geval, te allen tijde rigoureuus vasthouden aan abstracte regels. De redelijkheid kan gebieden in een bijzonder geval van de regels af te wijken.

De wet eist dat ouders een schriftelijke mededeling ontvangen van het besluit dat de leerling niet wordt toegelaten (artikel 63 lid 2). Dit biedt de ouders ook formeel een aangrijpingspunt wanneer zij het schoolbestuur willen wijzen op bijzondere omstandigheden, op grond waarvan zij van mening zijn dat plaatsing wel is aangewezen. Het is aan te raden bij de vaststelling van toelatingsbeleid een zodanige procedure te volgen dat een maximaal draagvlak daarvoor aanwezig is bij de ouders van de leerlingen. In elk geval hoort de medezeggenschapsraad (MR) van de betrokken school of scholen te worden ingeschakeld. In de Wet op de medezeggenschap onderwijs (1992) is in artikel 7 lid 1 adviesrecht verleend aan de MR bij het vaststellen van beleid met betrekking tot toelating en verwijdering van leerlingen.

Toelatingsbeleid in een aantal situaties

Een schooldirectie die beperkingen aanbrengt bij de toelating van leerlingen tot een bepaalde school doet dat in het belang van de betrokken school, haar leerlingen en haar personeel. De directeur mag echter niet uit het oog verliezen dat niet toelaten van een leerling betekent dat deze leerling op een andere school is aangewezen, die ook een eigen toelatingsbeleid voert. Voorkomen moet worden dat een leerling 'nergens meer terecht kan'. Dat maakt het noodzakelijk bij het vaststellen van toelatingsbeleid overleg te voeren met andere scholen / instanties in de omgeving. Het is noodzakelijk voldoende bekendheid te geven aan het beleid, vooral aan de ouders van toekomstige leerlingen. Waar mogelijk kan een gezamenlijke publicatie hierover van alle scholen en besturen, in bijvoorbeeld de stad of de regio, nuttig zijn. Dit voorkomt dat er bij ouders onterechte verwachtingen ontstaan over de mogelijkheden van plaatsing van hun kind op een bepaalde school.

Denominatie

De Stichting PRODAS is het bevoegd gezag van 29 scholen voor primair onderwijs. Hiervan hebben 27 scholen de katholieke identiteit, één school de protestants christelijke identiteit en één school is bijzonder neutraal.

De scholen voeren een open toelatingsbeleid ten aanzien van de richting. Denominatie of een bepaalde culturele achtergrond (bijv. zigeuners) mag geen reden zijn om leerlingen te weigeren. Door een leerling aan te melden bij een bepaalde school respecteren de ouders de grondslag van die school. Door het formuleren van schoolspecifiek beleid geeft de school aan (in de schoolgids) hoe zij hier in de praktijk mee om wil gaan.

Andere factoren die een rol kunnen spelen

Te denken valt hier aan: leerlingenstromen, voorkomen van dislocaties, beperking groeps grootte, beschikbare ruimte, spreidingsgebied, kleding-eisen c.q. –verboden. Wat de genoemde factoren betreft bepaalt iedere school zelf hoe ze daarmee wil omgaan. Hierbij moet wel datgene wat wettelijk geregeld is gerespecteerd worden.

Toelating en ouderbijdrage

Niet alleen in de nationale wetgeving (artikel 40 WPO), maar ook in internationale verdragsteksten is opgenomen dat het primair onderwijs kosteloos beschikbaar moet zijn, bijvoorbeeld in het Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten en het VN-verdrag over de rechten van het kind.

De WPO bepaalt dat de toelating niet afhankelijk mag zijn van een financiële bijdrage van de ouders. Het schoolbestuur c.q. de school mag dus geen financiële drempel opwerpen voor toelating. Dit houdt ook in dat er geen sprake kan zijn van een verplicht betaald lidmaatschap van een school- of oudervereniging. Ook zaken als schoolreisjes, zwemles en verplichte gymnastiek-kleding moeten in beginsel kosteloos worden aangeboden. Uiteraard mag een school hiervoor een vrijwillige bijdrage vragen, maar als ouders dit bedrag niet kunnen of willen betalen, mag dit voor het schoolbestuur c.q. de school geen reden zijn de leerling te weigeren of van school te sturen.

Er worden een paar voorwaarden aan de vrijwillige ouderbijdrage gesteld:

- o dat ouders daarvoor een schriftelijke overeenkomst zijn aangegaan, nadat de leerling is toegelaten;
- o dat in deze overeenkomst duidelijk wordt gemaakt dat de bijdrage vrijwillig is;
- o dat er een reductie- en kwijtscheldingsregeling is opgenomen;
- o dat ouders wordt gewezen op de mogelijkheid de overeenkomst aan te gaan voor bepaalde onderdelen die gespecificeerd in de overeenkomst zijn opgenomen.

Indien aan deze voorwaarden is voldaan, bestaat er een verplichting tot betaling en kan het bestuur bij niet-nakomen daarvan invorderingsmaatregelen treffen. De overeenkomst wordt telkens voor een periode van een jaar aangegaan.

Zorg

Op 1 augustus 2003 is de Wet op de leerlinggebonden financiering (LGF) in werking getreden. Met ingang van dezelfde datum is de wijziging van de Wet op de expertisecentra, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van de leerlinggebonden financiering van kracht. In de hier geciteerde wetsartikelen zijn deze wijzigingen opgenomen.

Ouders van een geïndiceerde leerling kunnen in beginsel kiezen voor aanmelding bij een school voor basisonderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs dan wel een school voor speciaal onderwijs. Als ouders een reguliere school vragen hun kind te plaatsen moet de school op basis van haar eigen zorgbeleid hierop een antwoord geven. Als de school de leerling in beginsel wil toelaten stelt ze een handelingsplan op. Hierbij kan de hulp van het regionaal expertisecentrum worden ingeroepen. Wanneer ouders en school hierover overeenstemming bereiken wordt de leerling toegelaten. De school meldt dit vervolgens aan het ministerie van onderwijs en ontvangt met ingang van de volgende maand het 'rugzakje'. Ouders kunnen ervoor kiezen hun kind voor plaatsing op een speciale school voor basisonderwijs aan te melden. Daarbij kunnen ze niet om de permanente commissie leerlingzorg (PCL) heen; ondanks de indicatie die zij reeds hebben, zullen ze ook een positieve beschikking van de PCL moeten kunnen overleggen.

Op het moment zit er al een aanzienlijk percentage leerlingen met een handicap in het regulier onderwijs, zo'n 8.000 leerlingen. Dat betekent dat ondanks de verruimde mogelijkheden die de nieuwe wet biedt nog slechts een geringe toename wordt voorzien, naar schatting niet meer dan drie procent. Het is dus moeilijk in te schatten of en wanneer een kind met een handicap zich bij een school aanmeldt. Toch zal de school in deze een koers moeten uitzetten.

Omdat de mogelijkheden van een school ook sterk bepaald worden door haar pedagogische uitgangspunten en de fase van zorgverbreding waarin de school zich op het moment bevindt, is het aan te bevelen alle geledingen in de schoolgemeenschap hierbij te betrekken: schoolleiding en bestuur, onderwijskundig en onderwijsondersteunend personeel en (G)MR.

In het schoolplan en de schoolgids moet informatie worden gegeven over het toelatingsbeleid van de school met betrekking tot leerlingen met een rugzakje (WPO art. 12 lid 2 en art. 13 lid 1). Mogelijkheden om kinderen met een rugzak op te nemen hangen samen met het zorgprofiel.